

Onderwerp Resultaten project aanpak ouderenmishandeling

Steller J. Niemeijer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 6182 Bijlage(n)

Ons kenmerk 5188774

Datum 02-09-2015 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij informeren wij u over de resultaten van het project aanpak ouderenmishandeling, dat de afgelopen twee jaar in onze provincie is uitgevoerd als onderdeel van de aanpak huiselijk geweld. We staan stil bij de resultaten van dit project en bij een specifiek onderdeel daarvan, namelijk de pilot 'het voorkomen van financiële uitbuiting van ouderen'. Zowel het project als de pilot vloeiden voort uit het actieplan 'Ouderen in veilige handen', opgesteld door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en opgezet omdat ouderenmishandeling een veelvoorkomend maar nog weinig gesignaleerd probleem is. Uit onderzoek blijkt dat jaarlijks ongeveer 200.000 ouderen het slachtoffer worden van mishandeling, gepleegd door iemand "met wie de oudere een persoonlijke of professionele relatie onderhoudt en waarbij sprake is van een bepaalde mate van afhankelijkheid".

Het project aanpak ouderenmishandeling

In het kader van het actieplan 'Ouderen in veilige handen' zijn aan de centrumgemeenten huiselijk geweld extra middelen toegekend en we hebben in Groningen het Steunpunt Huiselijk Geweld verzocht uitvoering te geven aan dit project. Gedurende de looptijd van het project was er een projectgroep met een vertegenwoordiging namens de gemeenten (centrumgemeente Groningen en gemeente Grootegast), namens de Ouderenraad/SOOG, namens het WMO-platform en namens de OSO (Organisatie Samenwerkende Ouderenbonden provincie Groningen).

Resultaten:

1. Er zijn trainingen en voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers van verschillende organisaties, zoals thuiszorg, maatschappelijk werk, diverse ouderen(woon)voorzieningen en mantelzorg- en vrijwilligersorganisaties. In totaal zijn ruim 2000 mensen bereikt;
2. Er is een provinciaal platform voor ouderenadviseurs en maatschappelijk werkers opgezet. De bijeenkomsten van het platform richten zich op kennisuitwisseling en casuïstiekbespreking;
3. Er zijn lokale symposia voor beroepskrachten en vrijwilligers over ouderenmishandeling georganiseerd.

De resultaten van dit project zien we terug in het gestegen aantal registraties van ouderenmishandeling bij (destijds) het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Provinciaal Platform. Ten opzichte van 2012 zijn de registraties in 2014 verdriedubbeld (van 25 naar 81). Het werkelijke aantal gesignaleerde gevallen van ouderenmishandeling zal hoger liggen, want veel instellingen pakken deze situaties zelf op volgens de Wet meldcode en de zaken worden nergens geregistreerd.

De pilot voorkomen financiële uitbuiting ouderen

Deze pilot liep gedurende 2014 en is uitgevoerd in de stad Groningen en in 6 andere gemeenten in Nederland. Aan deze pilot hebben beroepskrachten vanuit verschillende sectoren (waaronder bankwezen en notariaat) gewerkt aan het vergroten van deskundigheid en het bevorderen van de samenwerking tussen de publieke en de private sector. Het doel van de pilot was uit te werken hoe financiële uitbuiting beter is te signaleren en met welke instrumenten dit kan worden voorkomen en aangepakt. Eind januari 2015 zijn de resultaten van de pilot in Groningen gepresenteerd op een slotconferentie.

Resultaten:

1. Er is op allerlei plekken en bij uiteenlopende gelegenheden voorlichting gegeven over ouderenmishandeling en daarbij is aandacht besteed aan de risico's op financiële uitbuiting bij ouderen. Er is echter het besef dat dit nog maar het begin is en hiermee de doelstellingen nog niet zijn bereikt. Er is een aantal concrete aanbevelingen gedaan om de bewustwording bij de doelgroep te versterken (bijvoorbeeld via landelijke tv- en radiospotjes en door gebruik te maken van de communicatie die banken en de Sociale Verzekeringsbank hebben met hun klanten);
2. Er zijn train de trainers sessies uitgevoerd door meldcode¹ trainers en door Bureau Moet is materiaal ontwikkeld om voorlichting te geven. In 2014 is op 6 symposia in de provincie informatie verspreid over financiële uitbuiting en de rol van professionals. In totaal zijn in 2014 ca. 1600 mensen voorgelicht;
3. Er is informatie verzameld van uiteenlopende partijen (banken, notarissen, bewindvoerdersorganisaties, instellingen voor zorg- en welzijn, etc.) over hoe zij omgaan met de risico's van financiële uitbuiting en hoe dat is te voorkomen. Deze informatie is toegankelijk gemaakt via de websites van Veilig Thuis / Het Kopland en Wij Groningen. Andere organisaties kunnen verwijzen naar deze website: www.mijngeldmijnleven.nl.
4. Bewindvoerders, banken, notarissen en politie hebben samen gekeken welke maatregelen zij kunnen nemen om financiële uitbuiting te voorkomen en aan te pakken. Zij hebben dit gedaan aan de hand van concrete casuïstiek. Hun conclusie is dat de werelden van publiek (Veilig Thuis, politie, Openbaar Ministerie, rechtbank en bewindvoerders) en privaat (banken, notarissen, zorginstellingen, woningcorporaties) meer met elkaar moeten samenwerken.

---

¹ Bedoeld wordt de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Zij spelen een cruciale rol spelen bij het voorkomen van financiële uitbuiting en bij het bestrijden ervan.

Bij banken en notarissen ligt een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om het adviseren van ouderen over het verstandig omgaan met het beheer van en toegang tot hun geld en goederen. Bankmedewerkers en notarissen kunnen verdachte transacties waarnemen. Geconstateerd werd echter ook handelingsverlegenheid bij de private partijen; zij voelen zich aan handen en voeten gebonden door regelgeving. De notarissen zullen via hun beroepsorganisatie pleiten voor aanpassing van wetgeving zodat zij effectiever met mogelijke situaties van financiële uitbuiting kunnen omgaan. Bij de Rabobank constateren we een grotere bereidheid om het klantbelang voorrang te geven.

Vervolg en borging van de resultaten.

De volgende afspraken zijn gemaakt om de aandacht voor ouderenmishandeling in de toekomst vast te houden:

- Ouderenmishandeling is als specifiek aandachtsveld benoemd bij Veilig Thuis en het Kenniscentrum Huiselijk Geweld van Het Kopland, met inzet op deskundigheidsbevordering en netwerkvorming, zodat familie, professionals en de omgeving ouderenmishandeling herkennen en het daarna aangepakt kan worden.
- Alle gemeenten in de regio hebben een eigen verantwoordelijkheid in het aanpakken van ouderenmishandeling. We hebben er bij hen op aangedrongen gebruik te maken van de ervaringen opgedaan tijdens het project 'Aanpak ouderenmishandeling' en de pilot 'voorkomen financiële uitbuiting ouderen'. De opgedane ervaringen staan tot hun beschikking.

Landelijk vervolg

Staatssecretaris van Rijn van VWS kondigt in zijn brief aan de Tweede Kamer d.d. 15 juni 2015² een voortzetting aan van het Actieplan 'Ouderen in veilige handen'. Hij concludeert dat het eerste actieplan een belangrijk effect heeft gehad op het bespreekbaar en zichtbaar maken van het onderwerp, het versterken en vergroten van het netwerk rondom de aanpak, de kennis onder ouderen zelf, de inzet van gemeenten en het bieden van instrumenten aan professionals. Er is veel in gang gezet. Hij wil er nu voor zorgen dat ouderen zich overal veilig voelen en veilig zijn ongeacht of zij thuis wonen of in een verpleeghuis. Hij formuleert als belangrijkste doel voor de voortzetting van het Actieplan dat eind 2017:

- alle gemeenten specifiek beleid hebben op het gebied van ouderenmishandeling;
- dit thema bij organisaties in de zorg en ondersteuning, vrijwilligersorganisaties, zorgkantoren, politie en het OM stevig op de agenda staat.

---

² Met als onderwerp Voortgangsrapportage geweld in afhankelijkheidsrelaties & Aanbieding Voortzetting Actieplan 'Ouderen in veilige handen' (kenmerk 775331-137486-DMO).

Daarvoor gaat hij samen met het ministerie van Veiligheid en Justitie vijf vervolgacties ondernemen die gericht zijn op:

1. het doorbreken van het taboe om te spreken over ouderenmishandeling
2. van handelingsverlegen naar handelingsvaardig
3. het voorkomen van ontspoorde mantelzorg
4. veilig financieel ouder worden
5. versterking van de justitiële inzet.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter den Oudsten', written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Teesink', written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink